

Jaarverslag van de Stichting Nobilis over het jaar 2013.

Samenstelling van het bestuur

De heer drs. Remco Heite, Steenwijkerweg 28, Wolvega, voorzitter
De heer Pieter Jonker, Lange Akker 24, Oosterwolde, secretaris-penningmeester
De heer Beint Koopstra, Achterwei 17, Suameer, tweede secretaris
De heer drs. Sake W. Jager, Benedictijnenhove 31, Leusden, bestuurslid
Mevrouw Rinnie Veenstra, Achterwei 17, Suameer, bestuurslid

Peter Lazarov, Zilverlaan 127, Groningen, adviseur.

Bestuursvergadering

Op 22 november 2013 kwam het bestuur van de Stichting Nobilis in vergadering bijeen, waar het jaarverslag 2012 en het werkplan 2013-2014 werd vastgesteld. Regelmatig ontmoetten de bestuursleden elkaar bij de verschillende activiteiten van de Stichting en kon er per telefoon en per mail gedurende het jaar informatie worden uitgewisseld en konden er afspraken worden gemaakt.

ANBI-status

De Stichting Nobilis is bij beschikking aangewezen als een algemeen nut beogende instelling (ANBI) en valt uit dien hoofde van rechtswege onder de werkingssfeer van de ANBI wet- en regelgeving. In het jaarverslag 2012 is uitgebreid stil gestaan bij het bedrijfsonderzoek van de Belastingdienst en bij de uitslag van dat onderzoek. Op 2 februari 2012 liet de inspecteur weten dat de ANBI-status kan worden voortgezet. De Stichting Nobilis is een culturele ANBI. Het bestuur heeft ook in het verslagjaar 2013 er op toegezien dat de Stichting binnen de aangescherpte richtlijnen (van 1 februari 2010) opereerde.

Schenking bij akte

De Stichting ontving in het verslagjaar een jaarlijkse schenking van Pieter Jonker, groot € 12.500,-- gebaseerd op een schenkingsakte, die loopt over de jaren 2012 tot en met 2016.

Stichting Nobilis onder dak

Het bestuur van de Stichting trof in 2011/2012 een aantal (tijdelijke) voorzieningen om haar kunstcollectie onder dak te brengen, nadat een einde was gekomen aan het huren van ruimte bij drukkerij Van der Meer in Oosterwolde door de overname van dat bedrijf door drukkerij Hoekstra uit Emmeloord.

In januari 2013 opende het bestuur het overleg met het College van Burgemeester en Wethouders van Ooststellingwerf om te onderzoeken of de Stichting gehuisvest zou kunnen worden in de voormalige basisschool in Fochteloo. Ook betrok het bestuur de provincie Friesland bij het overleg over de plannen. Op 30 januari was er bezoek van het bestuur aan de locatie in Fochteloo in aanwezigheid van ambtenaren van de gemeente Ooststellingwerf en de provincie Friesland. Op enig moment besloot het bestuur de onderhandelingen te staken vanwege de financiële haalbaarheid. In november 2013 werd door het bestuur ingestemd met het voornemen van het College van Burgemeester en Wethouders van Ooststellingwerf om in januari 2014 opnieuw om tafel te gaan. De gemeente betreurde het nog steeds dat de plannen aangaande de huisvesting van de Stichting Nobilis in Fochteloo geen doorgang hadden gevonden.

Vallend buiten dit jaarverslag, maar belangrijk voor de geïnteresseerde lezer van dit jaarverslag, meldt het bestuur dat die gesprekken zouden leiden tot definitieve huisvesting van de Stichting in de voormalige basisschool in Fochteloo (Zuideinde 26b) per 1 april 2014.

Verschenen publicaties in 2013

In 2012 startte de Stichting met de uitgave van de Nobilis Cahiers. Drie afleveringen verschenen in 2012, te weten:

Deel 1: Jan Battermann (1909-1999) in de schaduw van Cobra (48 pag.)

Deel 2: Johannes Mulders (1899-1989) schilder-illustrator (60 pag.)

Deel 3: Verscheidenheid in hoogdruk (24 pag.)

In 2013 verscheen deel 5: **Graficus Fred. Koot (1927-2000). Een bezeten reiziger**. De verschijning van deel 4 over de graficus Toon Wegner wordt voorzien in 2014. Daarna wordt de reeks voortgezet met nieuwe delen.

Het verschijnen van deel 5 over de graficus Fred. Koot had een bijzondere aanleiding. Het bestuur werd door Manuel Kurpershoek, werkplaats-assistent van de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht attent gemaakt op het advies dat was gegeven om de atelier-nalatenschap van de vroegere docent aan de Utrechtse academie, Fred. Koot, te vernietigen. De eigenaren van de collectie woonden in Eindhoven, de laatste woonplaats van de kunstenaar. Dezelfde dag nog werd er contact gelegd om de ateliernalatenschap te behouden binnen de Stichting Nobilis. Het leidde in het nieuwsblad *Nieuwe Ooststellingwerver* van 4 september 2013 tot de krantenkop: *Stichting Nobilis redt collectie van vuilnisbelt*. Van alle litho's en etsen werd één exemplaar behouden voor de Nobilis-collectie. De restoplagen werden verder in ensembles aangeboden aan de leden van Exlibriswereld. Er werd op de jaarvergadering van deze vereniging nog een kleine veiling van zijn werk gehouden, terwijl in november in samenwerking met de Stichting Kunstwerf en de Kunstkrant tijdens een tentoonstelling van zijn werk (donderdag 12 september tot en met zondag 22 september) de laatste prenten werden verkocht. De opbrengst kwam ten goede aan de publicatie, die de Stichting uitgaf over het werk van Fred. Koot, waarin ook alle werken werden afgebeeld.

Daarnaast werden er financiële bijdragen verkregen van de provincie Friesland en de Stichting Bercoop Fonds. De publicatie telt 60 pagina's en in een oplage van 700 exemplaren. De fotografie van het werk en de vormgeving van het cahier waren in de vertrouwde handen van Sijtze Veldema van Stilet Vormgeving Dwingeloo en het cahier werd gedrukt door de Koninklijke Van Gorcum in Assen.

De ateliernalatenschap van Fred. Koot bevatte ook nog een map met krantenknipsels met besprekingen van de tentoonstellingen, die er in Nederland en België zijn gehouden. Daarnaast waren er ook nog een soort werkboeken, waarin Fred. Koot per dag zijn activiteiten op kunstgebied en op het terrein van het lesgeven bijhield. Het waren waardevolle bronnen voor de auteur van dit Nobilis Cahier. In het cahier komen ook oud-studenten aan het woord, terwijl de graficus Frank Dekkers uit Ameide een eigen bijdrage schreef voor dit cahier over de woelige jaren aan de academie ten tijde van het docentschap van Fred. Koot.

Een tweede publicatie in 2013 was de boekuitgave **Dwingelderveld in transit** van de graficus-tekenaar Siemen Dijkstra. Ruim een jaar lang tekende en schilderde Siemen Dijkstra de veranderingen en ingrepen in zijn geliefde natuurgebied het Dwingelderveld. Naast de vele aquarellen en gouaches ook prachtige meerkleurenhoutsneden. De kunstenaar schreef zelf de kritische teksten voor het boek. Het boek werd uitgegeven in samenwerking met Galerie Wildevuur Hooghalen, waar alle werken uit het boek werden tentoongesteld van 8 november 2013 – 15 december 2013. De opening van de tentoonstelling, waar het boek werd gepresenteerd trok bijna 500 gasten. In een speciale ruimte verzorgden vijf medewerkers van de Stichting de uitgifte van de bestelde boeken. Er werden in de tentoonstellingsperiode randactiviteiten georganiseerd:

demonstraties van de kunstenaar, wandelingen in het Dwingelderveld met de boswachter en de kunstenaar enz.

De oplage van het boek was 750 exemplaren, waarvan 100 exemplaren werden voorzien van een nieuw vervaardigde meerkleurenhoutsede. Kopers van deze speciale editie van honderd werden vermeld in de lijst van intekenaren.

De lezers van *Het Dagblad van het Noorden*, de relaties van Galerie Wildevuur, de lezers van *De Kunstkrant* en de relaties van de kunstenaar werden in de gelegenheid gesteld om voor in te tekenen op dit boek, waardoor bij de presentatie het boek al bijna was uitverkocht op vijftig exemplaren na. Direct al na het interview van Siemen Dijkstra in het *Dagblad van het Noorden* van 7 augustus 2013 over dit project liep het storm met bestellingen. In de loop van de eerste week van de expositie raakte het boek helemaal uitverkocht.

Financiële steun werd verkregen van Prins Bernhard Cultuur Fonds Drenthe, Johan Veenstra Stichting, M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting, provincie Friesland, Stichting Cultuurfonds Westerveld, Waterschap Reest-Wieden.

De vormgeving van het boek was in handen van Sijtze Veldema van Stilet Vormgeving, het boek werd gedrukt door de Koninklijke Van Gorcum en de luxe band met leeslint werden verzorgd door boekbinderij Witlox in Groningen.

Besloten werd de samenwerking met Galerie Wildevuur in de toekomst voort te zetten.

Een derde project waar volop voorbereidingen voor werden verricht was de map met grafiek **200 jaar koninkrijk**, waarbij acht vorstenportretten in opdracht werden vervaardigd door vooraanstaande grafici uit binnen- en buitenland. De presentatie wordt voorzien in het vroege voorjaar van 2014.

Uitbreiding van de kunstcollectie van de Stichting

Schenkeningen

Collectie Van Diemen

De heer en mevrouw van Diemen uit Amsterdam schonken aan de Stichting Nobilis een grote collectie bladen kleingrafiek in de techniek van de hoogdruk, te weten 710 exemplaren. Arie van Diemen was in de periode 1985 tot en met 2000 de drukker van het werk van vooraanstaande grafici in Nederland: Pam G. Rueter, Peter Lazarov, Lou Strik, Jan Battermann, Pavel Husa en vele anderen. In overleg met de kunstenaar behield Arie van Diemen van elke prent enkele afdrukken, die door de kunstenaars werden gesigneerd. De kunstenaars brachten de blokken naar Van Diemen vergezeld van een eigen gesigeneerde handdruk. Ook die handdrukken mocht Van Diemen behouden. De hele collectie van Van Diemen is in 2013 overgedragen aan de Stichting Nobilis. De tegenwaarde is getaxeerd op € 2.000,--.

Collectie grafiekbladen van Cees Andriessen en Nico Bulder, tevens collectie van alle boeken met illustraties van Nico Bulder

De schenking van de heer Pieter Jonker uit Oosterwolde bestaat uit 225 verschillende bladen kleingrafiek van de graficus Cees Andriessen (de prenten zijn beschreven in de publicatie *Klein Heelal, Exlibris en Gelegenheidsgrafiek Cees Andriessen 1967-2006*). Daarnaast 200 verschillende bladen kleingrafiek van de graficus-kunstschilder Nico Bulder en alle boeken die door hem zijn geïllustreerd. Beschrijvingen van zowel de kleingrafiek maar ook de boeken zijn gepubliceerd in *Nico Bulder de houtgraveur*, Groningen, 1979. De schenking wordt gewaardeerd op € 1.700,--. Abusievelijk is in de bijlage bij de jaarcijfers het bedrag van € 1.400,-- vermeld.

Collectie blokken en platen van graficus Toon Wegner

Mevrouw Diana Court uit Havelte schonk uit de ateliernalatenschap van Toon Wegner alle aanwezige blokken en platen, te weten lino's en etsplaten. In principe volgen de komende jaren nog tal van schenkingen in natura, te weten de prenten van Toon Wegner, de prenten van andere kunstenaars uit het privé-bezit van mevrouw Court, de 156 bladen grafiek die gemaakt werden voor de Grafiekkalender van de Stichting Pro Graph, het kunstenaarsarchief van Toon Wegner enz. Het voornemen is er om in 2014 een Nobilis Cahier uit te geven over leven en werk van deze kunstenaar. De tegenwaarde van de blokken- en platencollectie is € 2.600,--.

Collectie Fred Koot

De collectie prenten, gemaakt door Fred Koot is door bemiddeling van de heer en mevrouw Delhaes uit Eindhoven en de heer en mevrouw Valk uit Nuenen, terecht gekomen in de kunstcollectie van de Stichting Nobilis. In 2013 publiceerde de Stichting een Nobilis Cahier met reproducties van al het werk van Fred Koot (zie eerder in dit jaarverslag). Alle doubletten zijn ondertussen verkocht ten gunste van de publicatie. Er werd geen verklaring van schenking afgegeven met een taxatie van de tegenwaarde. De schenkende partij was al blij dat de collectie een goed onderdak kreeg en wenste geen fiscaal voordeel. Het gaat om zo'n tachtig verschillende prenten, die uiteindelijk zijn toegevoegd aan de Nobilis-collectie.

Aankopen

Uit de bijlage bij de jaarcijfers blijkt dat de Stichting ook werk aankocht. U vindt daar alle details. In dit verslag volstaan we met de globale vermeldingen:

Twee kunstenaarsboeken van Peter Lazarov

Prent van de grafica Irini Mavromaitdou

Keramiekbeeldje van Marion Walther (Muhlhausen)

Map met grafiek, o.a. met een blad grafiek van M.C. Escher

Zwavelkopjes op boomstronk, tekening met waskrijt en pastel van Sierd Geertsma

Penning Hildo Krop

Twee glasobjecten, te weten van Arnoud Visser en Mieke Pontier

Twee antiquarische boeken over Jan Mankes

Kalender met originele grafiek (met werk van o.a. Veldstra, Dijkstra, Cochius enz.)

Kleine baas, een werk van keramist Peter Hiemstra

Een werk van Sies Bleeker

Drie penningen van Guus Hellegers

Een kunstenaarsboek van Cees Andriessen

Een klein object van Onno Boekhoudt

Een glasobject van Arnoud Visser (gemeentemuseum Arnhem)

Meerkleurenhoutsnode van Siemen Dijkstra

Twee aquarellen van Siemen Dijkstra

De totale waarde van de kunstcollectie nam in het verslagjaar toe met € 12.090,35 tot € 85.912,46.

Ondersteuning van de Stichting door giften derden.

Naast de jaarlijkse schenking van € 12.500,-- euro door Pieter Jonker ontving de Stichting ook nog de volgende giften van:

Johan Veenstra, Nijeholtpade: 900,-- euro en 1.100 euro, naast de financiële steun die ontvangen werd van de Johan Veenstra Stichting voor het boek van Siemen Dijkstra.

Siemen Dijkstra, Dwingeloo: 750,-- euro ten gunste van een toekomstige publicatie over het werk van Toon Wegner.

Mevrouw Diana Court, Orvelte: 1.000,-- euro ten gunste van een toekomstige publicatie over het werk van Toon Wegner.

Galerie Wildevuur Hooghalen: 4.297,58 euro als gevolg van de overeenkomst van 10 juni 2013 waarin galerie Wildevuur ten gunste van de Stichting afzag van de 40% boekhandelskorting.

Coöperatiefonds Rabobank De Stellingwerven: 1.000,-- euro ten behoeve onderhoud collectie Johannes Mulders.

Overige activiteiten

Op 18 januari 2013 verzorgde Pieter Jonker een lezing over het grafisch werk van Peter Lazarov in de Schierstins in Veenwouden, waar een tentoonstelling van zijn werk werd gehouden.

Op 23 januari 2013 werd 's avonds een bezoek gebracht aan Museum Drachten voor een speciale ontvangst in verband met de Sierd Geertsma-tentoonstelling.

Op 2 februari 2013 een bezoek aan de bijeenkomst van Exlibriswereld in het Steendrukmuseum Valkenswaard.

Op 23 februari 2013 atelierbezoek aan grafica Antje Veldstra in Groningen.

Op 27 februari 2013 in Wolvega overleg met burgemeester Van Klaveren en ambtenaar Hans Breukel inzake boek Johannes Mulders.

Op 3 maart 2013 bezoek aan de Duits-Nederlandse Grafiekdagen in Borken.

Op 6 maart 2013 atelierbezoek aan keramist Peter Hiemstra in Oldeberkoop.

Op 12 maart 2013 bezoek aan de erven Theo Kurpershoek in Amsterdam over mogelijke verwerving van collectie prenten van Kurpershoek.

Op 15 maart 2013 bezoek aan de tentoonstelling van Peter Hiemstra in Franeker.

Op 24 maart 2013 werd de opening van de tentoonstellingen in Drachten bijgewoond.

Op 26 maart 2013 overleg met mevr. Sietske Bloemhoff en Tom Oosterloo in zake boek Mulders.

Op 4 april 2013 woonden in Wolvega de bestuursleden Koopstra en Jonker de uitreiking van de cheque bij van het Coöperatiefonds van de Rabobank.

Op 6 april 2013 werd de jaarvergadering bezocht van Exlibriswereld, waar door de Stichting de mappen met prenten van Fred. Koot aan de twintig kopers werden afgeleverd. Daarnaast werd een veiling gehouden van het werk van Fred. Koot.

Op 7 april 2013 werd de opening van de biennale van de kleine prentkunst in De Lawei in Drachten bijgewoond.

Op 9 april 2013 werd op uitnodiging de voorbezichtiging van het nieuwe Rijksmuseum in Amsterdam bijgewoond.

Van 25 april tot en met zondag 28 april woonden Peter Lazarov en Pieter Jonker de Tagung bij van de D.E.G. in Duitsland.

Op 17 mei werd de opening van de beeldtentoonstelling bijgewoond van de Hortus, o.a. met werk van Guus Hellegers.

Op 28 mei werd de vergadering bijgewoond van het Fonds Kring van Berkoop in Nijeholtpade

Op 29 mei werd overleg gevoerd met de voorzitter van de Stichting Instituut Collectie Hildo Krop in Steenwijk in zake de publicatie over de penningen van Hildo Krop.

Op 1 juni werd de Ploegdag van het Groninger Museum bezocht.

Op dinsdag 4 juni atelierbezoek aan Anne de Boer-Olsen in Lageland.

Op 15 juni werd een bezoek afgelegd aan museum Belvedere en werd de opening van de tentoonstelling van Siemen Dijkstra in Vledder bijgewoond.

Op 18 juni overleg met mevrouw Erica Vos, Galerij De Lawei, Drachten

Op 23 juli overleg in Gemert over de organisatie van de Dag van de kleingrafiek.

Op 12 september verzorgde Pieter Jonker tijdens de opening van de Fred Koot tentoonstelling een lezing over leven en werk van de graficus Fred. Koot. De opening werd bijgewoond door vier bestuursleden.

Op 13 september bezoek aan de Glaskunstbeurs in Leerdam. Twee werken aangekocht.

Op 16 september op uitnodiging speciale ontvangst in Keramiekmuseum in Leeuwarden bijgewoond georganiseerd door de Ver. Rembrandt.

Op 17 september een gesprek in Drachten met directeur P. Martina van Museum Drachten.

Op 19 september verzorgde Pieter Jonker een lezing over prentkunst, de grafische technieken en de makers van prenten voor de Stichting Kunstwerf in Oosterwolde.

Op 5 oktober verzorgde Pieter Jonker een lezing op de Dag van de kleingrafiek in Gemert.

Op 6 oktober werd de opening bijgewoond van de tentoonstelling van Onno Boekhoudt. Een klein kunstvoorwerp van de kunstenaar werd aangekocht.

Op 4 november overleg met Peter Hiemstra over de mogelijkheden van een boekuitgave van zijn werk.

Op 5 november atelierbezoek aan beeldhouwer Guus Hellegers.

Op zondag 10 november opening en boekpresentatie van het Nobilis-boek over Siemen Dijkstra. Vier bestuursleden waren aanwezig.

Op 30 november gesprek met Uitgeverij Philip Elchers, Groningen.

Op 14 december werd een bijeenkomst in Doetinchem van Exlibriswereld bijgewoond.

Zondag 15 december werden nieuwe tentoonstellingen in Heerenveen en Drachten bezocht.

In het verslagjaar werd regelmatig Orvelte bezocht om werk op te halen uit de ateliernalatenschap van Toon Wegner en veel werd overlegd in Dwingeloo/Hooghalen over het Nobilis-boek over Siemen Dijkstra.

De Stichting Nobilis organiseerde van 12 september tot en met 22 september in Oosterwolde de Fred. Koot tentoonstelling, waarbij bestuurslid Beint Koopstra het voortouw nam in de hele opbouw en technische begeleiding van de tentoonstelling.

Hij was destijds ook verantwoordelijk voor het transport van de hele collectie uit Eindhoven naar Oosterwolde.